Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija "Eiropas kultūras mantojuma gads (2018)"

(2017/C 088/03)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK),

— ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas kultūras mantojuma gadu ([1]),

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

1. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija ir ierosinājusi 2018. gadu pasludināt par Eiropas kultūras mantojuma gadu, un piekrīt saistībā ar to izvirzītajiem vispārīgajiem un konkrētajiem mērķiem;

2. uzskata, ka kultūras mantojumam veltīts Eiropas gads sniedz vērtīgu iespēju, kas vietējā līmenī ļauj vairot izpratni par kultūras mantojuma sargāšanas nepieciešamību, zināšanas par to nodot plašākam sabiedrības lokam un palīdzēt sasniegt kopīgos mērķus visā Eiropā ([2]); turklāt Eiropas gada norisē būtu jāveicina apmaiņa ar paraugpraksi, kā izveidot efektīvas pārvaldības sistēmas, kas palīdz mazināt ar pilsētvides attīstību un ainavu pārveidošanu saistīto risku, kā arī cīnīties pret nelikumīgiem izrakumiem un kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību;

3. aicina izmantot visaptverošu un tālredzīgu pieeju, lai sagatavotos Eiropas kultūras mantojuma gadam (2018), kas uzskatāms par iespēju apstiprināt mūsu devīzi "Vienoti daudzveidībā". RK atkārtoti pauž nodomu atbalstīt Eiropas kultūras mantojuma gadu (2018). Tāpēc tā ir gatava arī sniegt ieguldījumu darbā, ko veiks Eiropas koordinācijas grupa, kuras izveidi saistībā ar Eiropas gadu (2018) ir ierosinājusi Eiropas Komisija;

4. atzīst, ka kultūras mantojuma godāšana un apzināšanās palīdz eiropiešiem saprasties, rosina radošumu un sekmē aktīvu pilsoniskumu. Tādēļ kultūras un tās mantojuma popularizēšanai ir ļoti liela nozīme, lai stiprinātu Eiropas identitāti un demokrātijas vērtības, kā arī veicinātu sociālo un ekonomisko kohēziju. Šajā saistībā par kultūras mantojuma daļu būtu jāuzskata aizsargājamās dabas teritorijas;

5. atzinīgi vērtē to, ka kultūra ir atzīta par vietējās un reģionālās attīstības instrumentu un ka par vērtīgiem tiek uzskatīti novatoriskie modeļi, kas paredzēti kultūras mantojuma daudzlīmeņu pārvaldībai un apsaimniekošanai; tomēr uzsver, ka, ieceļot dalībvalstu koordinatorus, pilnībā jāatspoguļo katras dalībvalsts pārvaldes struktūras, tostarp federālās struktūras un/vai reģioni/pilsētas ar likumdošanas pilnvarām;

6. atkārtoti apliecina, ka viens no dabas un kultūras mantojuma pamatkomponentiem ir ainavas, jo tās dziļi ietekmē Eiropas iedzīvotāju kultūras identitāti; tāpēc uzskata, ka, ņemot vērā Eiropas Ainavu konvenciju un Eiropas darba kārtību kultūrai, Eiropas kultūras mantojuma gada (2018) vispārīgos mērķus varētu papildināt, tajos iekļaujot spēcīgāku teritoriālās attīstības elementu, proti, reģionālās un vietējās kultūrpolitikas stratēģijas, kas vērstas arī uz ilgtspējīga kultūras tūrisma popularizēšanu;

7. pauž cerību, ka Eiropas kultūras mantojuma gads (2018) būs labs impulss palielināt *COSME* programmā paredzēto finansējumu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuru darbība saistīta ar kultūras tūrismu;

8. sagaida, ka tūrismam, īpaši kultūras un tradīciju tūrismam, 2018. gadā būs liela nozīme, jo tas ir viens no visstraujāk augošajiem ekonomikas sektoriem Eiropā, kas veicina globālo izaugsmi un attīstību, rada miljoniem darbvietu, stimulē eksportu un ieguldījumus, kā arī pārveido cilvēku dzīvi;

9. uzsver, ka kultūra ir viens no svarīgākajiem tūristu piesaistīšanas faktoriem un ka ir jāpopularizē Eiropas kultūras un dabas mantojums mūsu reģionos, pilsētās un lauku apvidos, kuri ir uzskatāms apliecinājums mūsu daudzveidībai, kā arī jāuzlabo piekļuve grūti sasniedzamām teritorijām, piemēram, lauku, kalnu vai salu reģioniem;

10. atgādina, ka jauno ES pilsētvides programmu mērķis ir paaugstināt dzīves kvalitāti pilsētās un radīt jaunu pieeju pilsētvides pārvaldībai, un uzsver, ka partnerības būtu jāveido arī citās tematiskajās jomās, kurās vajadzīgi integrēti politikas risinājumi, piemēram, tad, kad jāņem vērā kultūras un tūrisma dimensija pilsētu attīstībā un jauni iekļaujoši iesaistīšanas, inovācijas un "viedu pilsētu" veidi ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA

11. uzsver ciešo saikni starp kultūras mantojumu un lauku attīstību un aicina lauku apgabalus savās attīstības stratēģijās vairāk uzmanības pievērst kultūras mantojumam, jo tas palīdz saglabāt esošās darbvietas un radīt jaunas, atbalstīt lauksaimniecības uzņēmumus, aizsargāt kultūrainavu un sniegt atbalstu lauku mākslai un amatniecībai;

12. atkārtoti norāda, ka potenciālā priekšrocība, ko sniedz Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) izmantošana daudzlīmeņu pārvaldības projektos, ir iespēja visus attiecīgos dalībniekus iesaistīt pārrobežu vai eiroreģionu pārvaldībā ([4]) un veicināt sadarbību kultūras jomā, tostarp materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma jomā, un tādējādi radīt plašāku pozitīvo ietekmi uz citām nozarēm, piemēram, tūrismu un rūpniecību;

13. atkārtoti pauž atbalstu tādām iniciatīvām kā "Eiropas kultūras galvaspilsētas" un "Eiropas kultūras mantojuma zīme", kā arī "Eiropas kultūras mantojuma dienas" un "ES kultūras mantojuma balva" un uzsver, ka nepieciešama spēcīga sinerģija ar pasākumiem, ko veic saistībā ar Eiropas gadu (2018);

14. norāda: lai arī "Eiropas gada" atbalsta pasākumus Eiropas līmenī parasti līdzfinansē atbilstoši reālajām iespējām noteikt viena vai vairāku gadu prioritātes un saistībā ar eksistējošām programmām, tomēr katra gada politisko ievirzi lielā mērā nosaka pieejamo budžeta līdzekļu apjoms. Tādēļ rodas ievērojamas finansējuma svārstības, kas atšķiras katru gadu un var mazināt Eiropas gada mērķu sasniegšanas iespējas;

15. atgādina, ka globalizētā pasaulē no kultūras var būt arī atkarīga kādas vietas pievilcība un tās konkurētspēja uzņēmumu, ieguldītāju, kā arī radošu un uzņēmīgu privātpersonu redzējumā;

16. uzskata, ka Eiropas kultūras mantojuma gads (2018) ir svarīgs stūrakmens, kas ļauj veicināt ES stratēģiju starptautiskajām kultūras attiecībām ([5]);

17. atzinīgi vērtē to, ka saistībā ar kultūras mantojuma nozīmi ārējo attiecību jomā uzmanība ir pievērsta Tuvajiem Austrumiem, jo šajā reģionā atsevišķās konfliktu zonās ir notikusi apzināta kultūras bagātību iznīcināšana. RK piekrīt, ka sadarbība kultūras jomā būtu jāveido arī ar Eiropas kaimiņattiecību politikas un Austrumu partnerības valstīm;

18. uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai jaunieši atzītu, izprastu un cienītu kultūras mantojumu un uztvertu to kā daļu savas identitātes. Šajā sakarā RK aicina izmantot proaktīvāku pieeju, lai jauniešu un bērnu vidū popularizētu Eiropas kultūras mantojumu un tā daudzveidību; tālab iesaka skolu programmas papildināt ar Eiropas mākslas, mūzikas, teātra un kino izglītības elementiem, lai uzlabotu zināšanas par kontinenta materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu;

19. vēlreiz apliecina, ka jau bērnībā ir svarīgi apgūt kultūras un radošās prasmes gan izglītības sistēmas ietvaros, gan brīvajā laikā, jo tādējādi jaunās paaudzes var pilnībā izmantot priekšrocības, ko paver jaunie kultūras pieejamības veidi ([6]);

20. uzskata, ka pieejamība ir ārkārtīgi nozīmīga Eiropas kultūras mantojuma gada (2018) veiksmīgai norisei; pieejamības uzlabošana ir izšķirošs sākumpunkts, lai palielinātu līdzdalības līmeni ([7]);

21. apliecina vēlmi tikt iesaistītai vispusīgas komunikācijas stratēģijas izstrādē, kā arī attiecīgu konferenču, pasākumu un iniciatīvu organizēšanā un pauž gatavību sekmēt saziņu ar iedzīvotājiem un ieinteresētajām personām;

22. vēlētos, lai plašsaziņas līdzekļu, audiovizuālajā un IT jomā Eiropas Savienībai būtu aktīvāka politika, kuras mērķis būtu popularizēt Eiropas kultūras un valodu mantojumu;

23. uzskata, ka ir jāizveido Pasaules mantojuma sarakstā ietverto Eiropas pilsētu tīkls, jo tās ir visu Eiropas iedzīvotāju kopīgais mantojums, un jāveic īpaši pasākumi ar mērķi tās saglabāt un informēt par to esamību;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC
([5]) JOIN(2016) 29 final
([6]) CDR 2391/2012 fin
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC

24. uzdod komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropadomes priekšsēdētājam un Slovākijas prezidentūrai.

II. **IETEIKUMI GROZĪJUMIEM**

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas kultūras mantojuma gadu

1. grozījums

0. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*RK grozījums*
	Tā kā saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu Eiropas Savienība respektē Eiropas iedzīvotāju kultūras, valodu un tradīciju daudzveidību, tā sniedz ieguldījumu tādu nedalāmu un universālu vērtību saglabāšanā un veicināšanā kā cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība un solidaritāte.

Pamatojums

Pašsaprotams.

2. grozījums

4. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*RK grozījums*
Paziņojumā "Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam" ([8]) Eiropas Komisija ir uzsvērusi, ka kultūras mantojums ir uzskatāms par vienotu resursu un kopīgu labumu, kurš uzticēts nākamajām paaudzēm un par kura aprūpi kopīgi atbild visas ieinteresētās personas.	Paziņojumā "Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam" ([8]) Eiropas Komisija ir uzsvērusi, ka kultūras mantojums ir uzskatāms par vienotu resursu un kopīgu labumu, kurš uzticēts nākamajām paaudzēm un par kura aprūpi kopīgi atbild visas ieinteresētās personas. ***Šajā sakarā LESD 36. panta noteikumi neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas kalpo mākslinieciski, vēsturiski vai arheoloģiski vērtīgu nacionālo kultūras bagātību aizsardzībai.***
([8]) Komisijas 2014. gada 22. jūlija paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam", COM(2014) 477 final.	([8]) Komisijas 2014. gada 22. jūlija paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam", COM(2014) 477 final.

Pamatojums

Ir svarīgi atgādināt, ka uz priekšmetiem, kas ir daļa no nacionālās kultūras bagātības, neattiecas ES noteikumi par preču brīvu apriti.

3. grozījums

11. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*RK grozījums*
Kultūras mantojumam var būt liela loma kopienas kohēzijā tagad, kad Eiropas valstīs sabiedrības kultūras daudzveidība paplašinās. Jaunas līdzdalības un kultūru mijiedarbības pieejas mantojuma politikā un izglītības ierosmes, kas cieņā tur visdažādāko kultūras mantojumu, varētu uzlabot uzticēšanos, savstarpēju atzīšanu un sociālo kohēziju.	Kultūras mantojumam var būt liela loma kopienas kohēzijā tagad, kad Eiropas valstīs sabiedrības kultūras daudzveidība paplašinās. ***Spēcīga Eiropas dimensija piemīt vietām, kas ir saņēmušas Eiropas kultūras mantojuma zīmi, jo tās tika izvēlētas, ņemot vērā to nozīmi Eiropas vēsturē. Tāpēc tās simbolizē Eiropas ideālus, vērtības, vēsturi un integrāciju un tuvina Eiropas Savienību tās iedzīvotājiem. Kopā ar Eiropas kultūras galvaspilsētām tās vairo Eiropas iedzīvotāju izjūtu, ka viņi pieder kopīgai kultūras telpai. Šajā sakarā būtu jāmeklē veidi, kā tās varētu papildināt Eiropas kultūras mantojuma gadu.*** Jaunas līdzdalības un kultūru mijiedarbības pieejas mantojuma politikā un izglītības ierosmes, kas cieņā tur visdažādāko kultūras mantojumu ***un saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 13. pantu vienlaikus respektē humanitāro zinātņu brīvību***, varētu uzlabot uzticēšanos, savstarpēju atzīšanu un sociālo kohēziju.

Pamatojums

Gan Eiropas kultūras mantojuma zīme, gan Eiropas kultūras galvaspilsētas ir svarīgi instrumenti kultūras mantojuma popularizēšanai vietējā un reģionālajā līmenī, un tas būtu attiecīgi jāatzīst lēmumā. Tas pats attiecas uz humanitāro zinātņu brīvību, kas ir Eiropas radošuma stūrakmens.

4. grozījums

2. panta 2. punkta k) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	*RK grozījums*
veicināt sinerģiju starp Savienību un dalībvalstīm, kā arī stiprināt iniciatīvas, kas novērš kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību.	veicināt sinerģiju starp Savienību un dalībvalstīm, kā arī stiprināt iniciatīvas, kas novērš ***neatļautus izrakumus un*** kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību.

Pamatojums

Nav iespējams novērtēt, kā Eiropas kultūras mantojumu ietekmē arheoloģisko vietu izpostīšana neatļautu izrakumu dēļ.

5. grozījums

4. pants

Komisijas ierosinātais teksts	*RK grozījums*
Koordinēšana *valstu* līmenī	**Koordinēšana *dalībvalstu* līmenī**
Katra dalībvalsts ieceļ ***valsts*** koordinatoru, kas atbild par tās dalību Eiropas gadā. Koordinators nodrošina attiecīgo darbību koordinēšanu ***valsts*** līmenī.	Katra dalībvalsts***, pilnībā ievērojot valsts, reģionālā un vietējā pārvaldes līmeņa pilnvaras,*** ieceļ koordinatoru, kas atbild par tās dalību Eiropas gadā. Koordinators nodrošina attiecīgo darbību koordinēšanu ***dalībvalsts*** līmenī.

Pamatojums

Ieceļot dalībvalstu koordinatorus, ir pilnībā jāņem vērā federālās valsts struktūras un zemākie pārvaldes līmeņi.

Briselē, 2016. gada 12. oktobrī

Eiropas Reģionu komitejas priekšsēdētājs

Markku MARKKULA